

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 2. Est hic articulus ab exordio mundi magis explicite propositus: quo Christus finem suæ imposuit prædicationi, quem & singulariter præcepit prædicari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

filios suos. Probat autem hoc Theodoret. Primo: quia Sephora unicum tantum circumcidit filium. Secundo: quia in deserto non circumcidit Moyses Israelitas &c. quæ fuit ergo causa? Aliquid ergo aliud sibi Angelus volens, gladium nudatum ostendit: nam quia magnus Moyses Pharaonem formidabat, ac seipsum formidinem hanc declarauerat, modo dicens: quia sum ego, ut vadam ad Pharaonem Regem Egypti & modo mitte alium, quem missurus es, & rursus, tenuis voce ardaque lingua ego sum. Ideo supplicium illi Angelus comminatur, timore timorem expellens, itemque maiori minorem, perinde ac si per nudatum gladium diceret, Pharaonem times? magis me time, qui nemine cernente plagam tibi facile inferre possum. Ut rerum caducarum timor expellatur, efficac assereitur remedium vniuersalis considerationis iudicii: quia nihil harum est, quod Dauidem à recta possit iustitiæ semita detorquere, si continentiam habeat iudicii meditationem. Et hoc ipsum Dauid indicauit, ut notat D. Chryl. verba quædam expendens: Quoniam omnia iudicia eius in conspectu meo, & iustitias eius non repuli à me & ero immaculatus cum eo, & obseruabo me ab iniquitate mea.

Congruè declarat Diuus Basilius consilium illud Spiritus sancti per os prophetæ Isaia datum prædicatoribus: ne sint iniqui, sicut vero immaculati: Lauamini, mundi estote, auferte malum cogitationum vestrarum. Qua ratione fiet istud? Querite iudicium. Lauamini, mundi estote, ut præfati sumus de Naaman, in balneis Iordanis, juxta præscriptum Elset: Lauare sepius in Iordane, & mundaberis: Auferte malum cogitationum vestrarum &c. Cogitationes velut composite: Ad id vero faciendum: Querite iudicium. Loquitur (teste D. Basil.) sumpta metio iudicii raphora, ex patre, cui filius adoleuit insolentior est eens, incompotus, moribus dissolutus, hæc pædagogus indefessa eius est sollicitudo, ut illi compareret pædagogum virum senem, grauem qui nunquam de latere suo dimittat adolescentem, & timore subiectum contineat bene compositum, modestum, & quantumlibet sit dissolutus, solo huius senis aspectu perterritus introuertat. O quam peruersas patitur inclinationes filius ille vester appetitus? quam incompotus? quære in illud illi grauem pædagogum, qui cum componat, dirigat, coarctet. Quis erit ille? Querite iudicium. Addit D. Basil. ex Orig. Quod vobis pædagogus sit: Dum grauius distractionibus occupatis, si te coram illo statuas pædagogo; quam citò eris compositus, Quam mortificatus &c.

imitatus est D. Anbrosius. In illud: Status seruo eloquium tuum &c. hunc conceptum, D. Anbrosius, qui censet Dauidem hunc à Deo timorem expolere his verbis: Status seruo eloquium tuum in timore tuo, Vbi notat deductam metaphoram à columna, quæ, ut lectura & firma consistat, non concidat, necessarium omnes iudicant, ut super basim fortem collocetur: similiter, ut quis in virtute & mandatorum Dei obseruantia constans perseveret, necesse est timoris Dei innitatur fundamento. Addit insuper præclara hæc verba: Accipite de verbo Dei lectum in Canticu. Crux eius columna marmorea fundata super bases aureas, significans scilicet columnas esse Apostolos, qui fundati sunt in timore sancto. Hoc ipsum docuit Dauid, teste D. Basil. illos, qui salutem suam desiderant: Venite filij, audite me, timorem Domini docebo vos. Finiamus igitur, eo, quod Dauid nos, admonet: scilicet, id quod hominem reddit iustum, & in lege Domini perseverantem, est perpetua iudicii meditatio: Os iusti medietur sapientiam, & lingua eius loquetur iudicium. Hinc sequitur quod Lex Dei eius in corde ipsius, & non supplantabuntur gressus eius: Et id quod hominem peruertit, præcipitem agit, oculos excoecat, de peccato in peccatum agit, est, iudicii non recordari: Non est Deus in conspectu eius. In Hebræo verbum habetur Hêlêlim, quod significat Deum, secundum quod iudex est. Nunquam homo iudicii recordatur, nec se coram tremendo illo ad stare tribunali meminit, nec strictissime illius se reddendæ rationis, nec sententiæ illius pertimescendæ, quam contra eum sine vlla est appellatione proloquutus. Quid hinc sequitur? Inquinata sunt via illius in omnitem-pore.

§. 2. Est hic articulus ab exordio mundi magis explicitè propotus: quo Christus finem suæ imposuit prædicationi, quem & singulariter præcepit prædicari.

Confirmat hanc doctrinam D. Chryl. Et si diligenter inspicias totam S. Scripturam, nihil inuenies sapius reperitum, nec viuacius propotum, quam hunc articulum in quem finem expendit multa & præclara S. Scripturæ de eo loca. Insuper si rem penitus introspicias, occurret tibi, quod licet Deus primæmus illis & antiquis annis nihil aliud ab hominibus exegerit, quam implicitam, & consulam

Crat. 2
in 2. ad
Thess.
D. Ch.
Psal. 17.
23.
In c. 1.
Isa. 1.
16.

D. Anbr.
Tom. 4.

Psal. 111.

Psal. 111.

Psal. 111.

7

7

fidem grauiſſimorum ſidei noſtræ articuloꝝ, ſcilicet SS. Trinitatis, Incarnationis Verbi Dei, futuræ Redemptionis, mortis ſuæ, quam paſſus erat, triumphantis Reſurrectionis, glorioſe Aſcenſionis, Sacramentorum tantæ efficaciz, gratiæ Spiritus S. ſacri Euangelij, & eorum omnium, quæ ad nouam ſuam legem pertinent; omnes tamen obligauit, in omnibus auiſ, temporibus, omnes nationes, vt hic iudicij articulus crederetur explicite, ac diſtinctè, & proprio nomine prædicaretur, proponeretur, publicaretur, & crederetur. Deinde & in huius fide explicita, voluit includi fidem implicitam cæterorum, quia, prout dicemus, hoc Apoſtolus inuicem noſſiſſima hæc ſua propoſitione: *Crederet enim oportet accendentes ad Deum quia eſt, & inquirentibus ſe remunerator ſit.*

Hier. 11. 6.

Quia vero fides indiget concionatore, vt inquit Apoſtolus, voluit vt à mundi incunabulis hic articulus prædicaretur, explicite, clarè, apertè, nullis laruis, metaphoris, figuris obſcuro. Quocirca prima conſeio, habita in mundo ad peccatorum conuerſionem, tetigit hæc materiam & qui primum effuſus eſt ſanguis, ac primum martyrium quod in Eccleſia celebratur in confirmationem fidei, in teſtimonium adducitur huius veritatis. Ita docet auctor Paraphraſis Hieroſolymitane qui in eo quod narrat in Pentateucho, magnam habet auctoritatem, vbi hiſtoriam ſcribit iuſti Abel, in hunc modum. Ira exardeſcit Cain, dum videt Deum manifeſtiſſis ſignis de cælo acceptum habere fratris ſui ſacrificium, ſuum verò dedignantem reſpice: eduxit eum die quodam foras in agrum: vt ſacer narrat textus: *Dixit ei: Egreſſiamur foras* Cæpit hic de Deo grauius conqueri, eum iniuſtitiæ, & acceptiõnis perſonarum acculare: cum videam, inquit, quòd acceptet, & gratum habeat ſacrificium tuum, meum vero illi diſplicet, illi naufcet, ſed nec me tu melior, nec tua ſacrificia, meis pinguiora.

Gen. 4. 9.

I. Abel ſuadet fratri Cain in iudicij fidem.

Ne ſic loquaris, frater mi, reſponder Abel. Abſit vt ſit Deus iniuſtus, aut perſonarum acceptor, quinimo tanta viger in eo iuſtitia, vt ad integerrimam iuſtitiz ſuæ ſatiſfactionem, diem ſtatuert vniuerſalis iudicij, in ſui exonerationem, in quo rationem exiger, eorum omnium, quæ homines egerint, dixerint, cogitarint, & iuſtiſſima mercede bonis rependet æternam gloriam, malos vero ignibus puniet ſempiternis. Quamobrem, mi frater chariſſime, contende illi ſeruire diligenter, vt in illo die, beata tibi ſors obueniat, ſtomachum mouit Cain ratio

Hieron. Epist. de Laniis. Tomo 1.

hæc, quaſi iam eum vt damnatum iudicaret: lapidem arripit, in fratrem inſurgit, interrogat: Quod illud iudicium, & quæ hæc fabula: caput diſſindit, ſanguinem fundit innocenter, & vitam adimit iudicij primo prædicatori: Hic martyrum primipilus, hoc præcox martyrium in huius teſtimonium veritatis.

Prodit in publicum protopropheta, qui inter filios Adam numeratur ſextus, eius nepos Henoch, qui vt deprauatum vidit mundum, ad eius reparationem cæpit articulum hunc prædicare, voces edens ſtemoreas in omnibus plateis, foris, vijs, huius, congregationibus, iudicij proponit fidem, tam clare, tam diſtinctè, quaſi iam ſuper eos irrueret. *Prophetauit ſepiternus ab Adam Henoch, dicens: Ecce venit Dominus in Patria ſanctis militibus ſuis facere iudicium, contra omnes, hæc prædicantur omnes ſcriptis de omnibus operibus impietatis eorum, quibus impiè egerunt. Mundo vero ſidem iuro ſuis ſceleribus in petus tuente, miſit Deus dicitur prædicatorem Noè, cuius thema propoſitum, Iuda. 5. declamatum, publicatum, hic erat fidei articulus: ob quam rationem à D. Petro honoratur: Præco veritatis: Post hunc elegit Deus Abraham in populi ſui patrem familias, & credentium omnium caput, & ſtatim in initio, velut beneficiorum quibus eum decreuerat extollere, fundamentum, oſtendit illi, ſicut declarat D. Aug. hunc iudicij diem in ardentiffima illa fornace, cum quadam animalium & auium bipartitione tam ſtupenda, vt eam conſpiciens ita cæperit toto corpore præ nimio horrore contremiſcere, vt vix ſui composenſibus corrueret deſtitutus: ſic rem exponit Spiritus S. his verbis. *Sopor irruit ſuper Abraham, & horror magnus & tenebroſus inuaſit eum. Hoc uomen Sopor legunt Septuag. Extas magna. Græco textu dicendum: Exitus: quaſi extra ſe rapetur. Hunc ſecutus eſt magnus ille Priocæps, at maior S. Iob, omnium Prouinciarum Arabiz prædicator vniuerſalis, cui quocumque eſſet, cathedram & pulpitum erigebant: huius erat adhortatio ordinaria: *Seiote eſſe iudicium fugite à facie gladij. Ad diem Iob 19. 29. perditionis ſeruetur malus, & in diem ultionis & 20. 30. ducetur. Succedit Moyſes primus Dux populi Dei, cuius manibus lex prima tabulis inſcripta lapideis traditur populo prælegend; & id quod frequentius ac ſyncerius ore proferebat, & quaſi concionibus ſuis impoſuit colophonem, cæteris ſolemnioꝝ, ad hoc cælum & terram inuocans auditores: fuit proteſtatio publica, non tantum veriffimum eſſe iudicij articulum, ſed iam eorum capitibus immine-***

8

II.

Lib. 16. de ciuit. 5. 24.

Ser. 15. 18.

41 hoc

hoc varijs loquendi formulis repetens: *Iuxta est dies perditionis: iudicabit Dominus populum suum; vindictam retribuet in hostes suos.* Adelt David Rex illustrissimus populi Dei: Qui hoc maxime cordi habuit, peccatoribus concionari: *Docebo Pf. 149.6. iniquos vias suas.* & hoc articulo Psalmos suos exorditur. *Non resurgent impij in iudicio.* Et eo ordine profequitur, intersecat, & concludit: vt vix Psalmum perlegas, qui de eo non faciat mentionem; & his imponit Epilogum. *Exultabunt Sancti in gloria, latrabuntur in cubilibus suis &c. Gladij ancipites in manibus eorum, ad faciendam vindictam in nationibus, &c.*

Vener. 32. 35. Pf. 149. 6. III. Item Propheta

Subintrat Prophetarum chorus, quorum coriphæus Isaïas, vt vidit sanctam Hierosolymorum ciuitatem, alteram Sodomam factam, in prima sua concione vbi auditores confluerant purpurati omnes, ciuitatis nobilitates, consiliarii, gubernatores in spiritalibus & temporalibus, post expositas eorum non ferendas nequicias, & Dei summam displicentiam, ac indignationem, hoc primum omnium tanquam prologum tantis reparandis malis conuenientissimum, proposuit, nimirum Dei iudicium: Hinc incipit curationis suæ præscriptum:

Isai. 1. 17.

Quærite iudicium. Et vix vllum ex sexaginta sex eius propheta capitulis scriptum legitur, quod hunc non prædicet articulum, vel eius non meminerit. Subsequuntur cæteri omnes, eo ordine & modo quod licet omnes, non omnes tractent fidei articulos, nullos sit tamen eorum, qui de eo non clare, ac distinctè prophetizet, idque insolito quodam modo loquendi, minus, terroribus, anxietatibus, pressuris &c. Insuper & eorum postremus Malachias finem imponit prophetae suæ locutioni verbis his adeo formidandis, vt auni plurimi, breuissima ac paucissima forent horæ, vt quis verbotum energiam, & emphasim explicet singulorum:

Mal. 4. 1.

Eccce dies veniet super vos quasi caminus, & erunt omnes superbi. & insinmabit eos: dies ueniens, dicit Dominus exercituum qua non derelinquet eum, & dicit & german. Finio, tota S. Scriptura, hinc exorditur, hoc profequitur, hic finit. Eius prima verba sunt: In principio creauit Deus caelum & terram. Ex Hebræo habemus Helaim: quod significat Deum vt iudicem: q. d. Iudex in principio creauit caelum & terram, vt infra dicemus. Vltimum verbum Apocalypsis sic habet. Postquam desierat Christus loqui cum D.

Mat. 1. 1.

Apoc. 22. Ioan. 14. 19. eique suum prædixerat aduentum) *Eccce* non tum quasi attonitus, Euangelista cum

iunctis manibus præstolatur: dicens: *Veni Domine Iesu.* Denique rem notatu dignissimam docet D. Petrus, quod dum Christus Apostolis præcepit prædicare Euangelium in toto mundo, particularem mentionem fecerit, inter alia mysteria eius quod magis explicitè deberent, hominibus annuntiare, nimirum hunc de iudicio articulum. Hoc illis verbis indicauit: *Man. ducamus & uisimus cum illo, postquam resurrexisset à mortuis, & præcepit nobis prædicare populo & testificari, quia ipse est, qui constitutus est à Deo iudex uiuorum, & mortuorum.* Quomodo dicit, o Dei Apollote, quod vobis hunc præcepit articulum prædicare? An non vobis præcepit iam cælum ascensus, prædicare totum suum S. Euangelium? *Prædicare Euangelium.* Et si mysterium aliquod in particulari iussit prædicari, an non hoc baptismus fuerit vel penitentia. *Oportet in nomine eius prædicare baptismum & penitentiam?* Non abauo: verumtamen magis adhuc in particulari illud mysterium, vt siue in & terminum reliquorum, & quod cæteris efficacius possit peccatores ad penitentiam per-mouere: Prinde quotidiana erat hæc Apollolorum prædicatio: *Quia ipse est qui constitutus est à Deo iudex uiuorum & mortuorum.*

Hæc adeo erat Petro Apollolorum Principi familiaris, vt eam etiam epistolis suis ex proposito inserat, dum ait, vt inuigilent, quia ueniet dies Domini. vt fur, & præcedet ignis excensum, quidequid fuerit in mundo. D. Iacobus in epistola sua idem repetit: *Aduentus Domini appropinquauit &c. Ecce iudex ante ianuam esset.* Diuus Iudas Thadæus Apollolus contenti hereticorum quorundam comprimere insolentiam, qui insurrexerant, & Prophetam Henoch expendit, qui ab ipsis mundi primordijs dixerat: *Eccce uenit Dominus in sanctis millibus suis facere iudicium.* Denique ipse Apollolus D. Paulus, hanc ordinatam materiam in suis concionibus proferebatur, & eam Thessalonicensibus tantæ prædicabat energia ac spiritus feruore, vt omnes velut attoniti obstupescerent, vt nec loqui auderent, nec tractare negotia, nec ministri suis fungi muneribus, nec seminare agricolæ, nec terram colere, ita venturi iudicii timore reprobantur extatici, quasi iam illis tremenda instaret dies illa Domini: in tantum vt necesse fuerit Apollolum aliam illis scribere Epistolam, qua est secunda, in qua illos animaret ac declararet, non tam subito ac inexpectato diem Domini aduenturum. Et notat D. Chryso-
Quod Apollolus inter prædicandum aliquo-
tics

tes leniter & per transennam, hoc tangebat mysterium: quia quando illud ex professo explicabat, tantis auditorum horror, tremor ac metus invadebat, ut nec operari artifices, nec edificare cæmentarij, nec arua colere rustici, nec negotijs se dare mercatores præsumerent: omnes tremere. Hæc omnes, omnes ingemiscere: O prædicator cœlestis, ô tuba Evangelica, ô qui tuo gauderes spiritu: & quis nobis concesserit, ut nobis vel vicam saltem haberes concionem, quâ, in nos ipsos reverteremur, tantis vanitatibus valediceremus, tot nequitijs omitteremus, à mundi curis vel parum desisteremus, quibus tam graviter implicamur, & ei, quod tanti nobis referit, attendere solliciti. Est porro hoc adeo verum ut ipse Christus, nullum Evangelij sui mysterium ita clarè, distinctè, ac nervosè docuerit, prædicarit, & inculcavit, quam iudicij diem vniuersalis.

Nec hoc multum aut mitum, cum vna fuerit hæc causa particularis, ob quam à Patre æterno missus fuerit in mundum, nimirum, ut ipse proprio suo ore iudicij diem annuntiaret. Ad hoc intellegit Theodoretus dicit hæc verba Patris cœlestis de filio suo iam incarnato. *Ego electus meus &c. dedi spiritum meum super eum, iudicium g'nibus præbet.* Quinimo & huius articuli prædicatione tuis finem dedit concionibus appropinquante suæ mortis hora, & ipso eam Patri offerente ingressus Ierusalem pompa illa triumphali die Palmarum, & in eorundem quadragesimæ suæ iam diuturnæ quàm strictæ, triennalis scilicet prædicationis habere voluit illam vltimam non vnius horæ, aut diei, sed triduanam concionem, Lunæ, Martis, Mercurij, quam nobis descripsit D. Mattheus à capitulo 21. vsque ad 25. In qua postquam egit de occasu & destructione futura malæ fortunæ illius ciuitatis & templi, transit, & de fine mundi ac iudicio extremo tractatum instituit, fusè declarat, signa huius prænuntia diei Anti-Christi aduentum, rationes quibus omnes obstringimur vigilare, adductis in medium tremendis illis & notissimis parabolis de decem virginibus, de talentis, & reseruat ve suæ concionis epitomen Evangelium hodiernum, in quo latissimè & tot circumstantiis, ac adeo in singulari nobis exponit, qualis sit futura iudicij dies vniuersalis, cuius hæc erit vltima resolutio. *Ibunt hi in supplicium æternum, iusti autem in vitam æternam*, sic ut videatur eum prædicationem suam eo modo, quo nos nostram, concludere scilicet: Hic per gratiam, ibi

per gloriam: his totam suam finit concionem: quia hæc finita, narrante D. Mattheo, illico colloqui cepit cum discipulis de celebratione Paschatis, in quo mori proposuerat. *Et factum est, cum consummasset Iesus sermones hos omnes, dixit discipulis suis. Scitis, quia post biduum Pascha fiet, &c.* Hæc Christi mens fuit, ut verba illa tanquam vltima cordibus nostris firmiter inhaerent: quia postrema verba parentum sapientum, & Prædicatorum, esse solent talia, ut communiter pro epologo ferrent doctissima quæque, grauissima, ac maximè necessaria.

Eadem fuit & Spiritus S. voluntas, ut attentius perpendere vltima verba, quibus David prophetias suas concludebat: *Hæc sunt verba II David nouissima* Ita & Tobias filium suum conuertebatur, ut postrema patris sui verba radicem visceribus eius figeret velut lapis omnium, quæ sibi forent per totam vitam agenda, fundamentalis: quia sibi persuadebat hæc fore eius ad filium suum vltima: *Audi fili mi, verba oris mei*

& ea in corde tuo, quasi fundamentum construe. Hæc est de iudicio concio, vult Christus in cor, de nostro, quasi fundamentum ac basis constructur, eorum omnium; quæ ab eo forent prædicanda. Idem ut opinor, voluit nobis dicere, quod excellentissimus ille prædicator, qui quitalis, hoc cognomine decoratur Ecclesiastes, id est prædicator. Hic concionem habuit in qua egit de omni re prædicabili, & hæc in illa attentionem commendaret ad ea, quæ prædicabat, atamen singulari quædam præcautione præmonuit auditores, ut omnes, nemine excepto, aures ad epilogum erigerent apertissimas, quo concionem suam fustissimam finiret, proinde his eor verbis præmonet: *Finem loquendi omnes pariter audiamus.* Sapientiores Prædicatores in finem concionis reiiciunt instructionem salubriorem, quæ ut vltima audita memoriæ tenacius inhaereat, vnde solent suos præuenire: Hoc ex hodierna concione vobis attripite, hoc memoria retinere, hoc domum reportate: Ita Ecclesiastes: *Finem loquendi, omnes pariter audiamus.* q. d. omnes æqualiter me audite, dilatatis auribus: habeo enim quod vobis dicam, maximè in salutem vestram, ex quo dependet totius vitæ vestræ fors aut bona aut mala: Diuersa dixi, quæ diuersas tangant personas instruxi & diuites & pauperes, nobiles & plebeios, modo sanos, modo infirmos, modo Ecclesiasticos nunc seculares, iustos & peccatores; modo audiamus pro conclusione id quod omnes tangit

tangit; ut nec meipsum velim exceptum: eo quod & meae expediat saluti. *Omnes pariter audiamus.* Quid nobis gestis proferre, o praedicator celeberrime, quod sic captes plebis attentionem? quid ita nobis conveniens, ut omnes nos ita praevencias illud ut audiamus? *Deum time, & mandata eius observa, hoc est enim omnis homo, & cuncta quae sunt, adducet Deus in iudicium pro omni errato, sine bonum sine malum illud sit.* Tangit omnes aequaliter haec admonitio. In caeteris interest discrimen; quod enim diviti praedicatur, pauperem non tangit: nec id quod Ecclesiasticis, ad saeculares pertinet; quod prodest infirmis non convenit sanis. Illud verò, omnibus aequaliter convenit; omnes enim manifestari oportet ante iudicis tribunal, quinimo & nos ipsi, qui vobis haec praedicamus; omnium sunt examinanda opera, cunctorum causa iudicanda: divites & pauperes, Ecclesiastici & saeculares, Domini & subditi, nobiles ac plebei, praedicatores & auditores, omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, & hoc est quod Christus ait: *Congregabuntur ante eum, omnes gentes.* Si hoc ita sit: *finem loquendi pariter omnes audiamus:* intelligamus concionis Christi compendium, ultima eius verba, quae spectant ad omnes. *Cum venerit filius hominis.*

2. Cor. 5.
10.
Matt. 25.
30.

§. 3. Tria principaliter in iudicio sunt attendenda, quae Christus in Evangelio notat.

12.

L. vit. de operari.
Injst.

I.
Primum.

Verum fateor, infinita de finali iudicio esse ponderanda, quorum vel minimum sufficiat, ad nostras reprimendum vanitates, dissolutiones, ac lascivias retinendum: atramentum tria particulariter expendit D. Chrysostr. quae caeteris praecellunt, ac singulari quodam loquendi modo describit & nobis proponit Christus Saluator: haec sunt Majestas, auctoritas, ac potestates suprema, quae iudex & arbiter toti mundo apparebit; districtissima omnium causarum exactio; & diligentissima omnium rationum inquisitio; sententia ultima, ac definitiva, sine appellatione, quae prompte ac scilicet executioni mandabitur, *In sternum* Quamdiu Deus, iudicis bilis, ut sit impossibile homini mortali haec majestas, considerare attentius, nec tamen in stuporem capi attonitum: licet mortalium sit robustissimus, licet, addo quid amplius, in se coniungat has habeat vires omnium ducum, quos fama

fert, celeberrimos, ipsorum leonum, & si placeat, omnium creaturarum. Ob quam causam S. Scriptura teste D. Chrysostr. eodem loco, dum saepe numero nobis obiicit iudicis adventum, eiusque iudicium, ait: *caeli a facie eius desluent & consumentur, montes annihilabuntur, rupes & petrae dissolventur ut levis vapor, mare exsiccabitur.* Ita nobis describit illum Propheta Michaeas: *Audite populi, & ecce Dominus egreditur de loco suo, & descendet & consumentur montes subtus eum, & valles scindentur, sicut cera a facie ignis, &c.* Et Nahum Propheta: *Emu. Nab. 1.2. lator Deus, & ulciscens Dominus: ulciscens Dominus, & habens furorom: ulciscens in hostes suos, & irascens ipso inimicis suis &c.* Dominus in tempestate, & turbine &c. *Lucy: panis mare, & exsiccat illud: infirmatus est Basan & Carmelus, &c.* Montes commotis: *unt ab eo, & colles de solati sunt, & contremuit terra a facie eius.* Audi Prophetam Isaiam. *Accelitate gentes & audite, &c.* Indignatio Domini super omnes gentes, &c. Et *roboret omnis militia caelorum, &c.* & omnia militia eorum defluat, sicut defluit solum de vinea, & de ficu, &c. si in ipsis cupibus, ut res obduratis, nulla vis inest tanta, qua in ipsius iudicis quaeant subsistere praesentia, si caeli caelorum ex natura incorruptibiles, si stella ut cera liquefcaut, qui fieri poterit, ut homo corruptionis obiectum possit consistere, quin millies moriatur, si mori possit millies.

Ad rem valde congrue ponderat D. Chrysostr. Prophetae Malachiae verba: *Ecce venit, &c.* Et quis poterat cogitare diem adveniens eius: *Aus quib Malach. 3. 2. stabit ad videndum eum?* Nota, *Quis stabit, li 2. David, cuius virtutum comparatione, leonum vires erant ut agriculorum, & eorum ossa, ut cuniculorum, vnius tantummodo Angeli conterritu, qui evaginatam manu vibrabat gladium, pedibus non sperneret subsistere, in veus eius sanguis ita congelarit & nimio frigore constringeretur, ut postmodum nec pelibus, nec ignibus, nec fomentis poterit recalescere.* *Quis stabit ad videndum eum?* Si Propheta Daniel conspecto Gabrielis Archangeli vultu instar solis fulgentissimi, qui tamen eum venit solaturus, de seipso fateatur: *Non remansi in Dan. 9. me fortitudo, sed & species mea immutata est in me & emarsui; nec habui quidquam virtutum, (de quibus infra) Quis stabit ad videndum eum: Hoc credunt aliqui, iudicare voluisse nocentibus his verbis Apostolum. Status est hominis semel mori, post hoc autem iudicium. Hoc statuit Dei sapientia, ut peris cuncti moreantur, & possit.*